

PÅKJØRSLER OG ETTERSØK AV VILT

Averøy kommune 2013

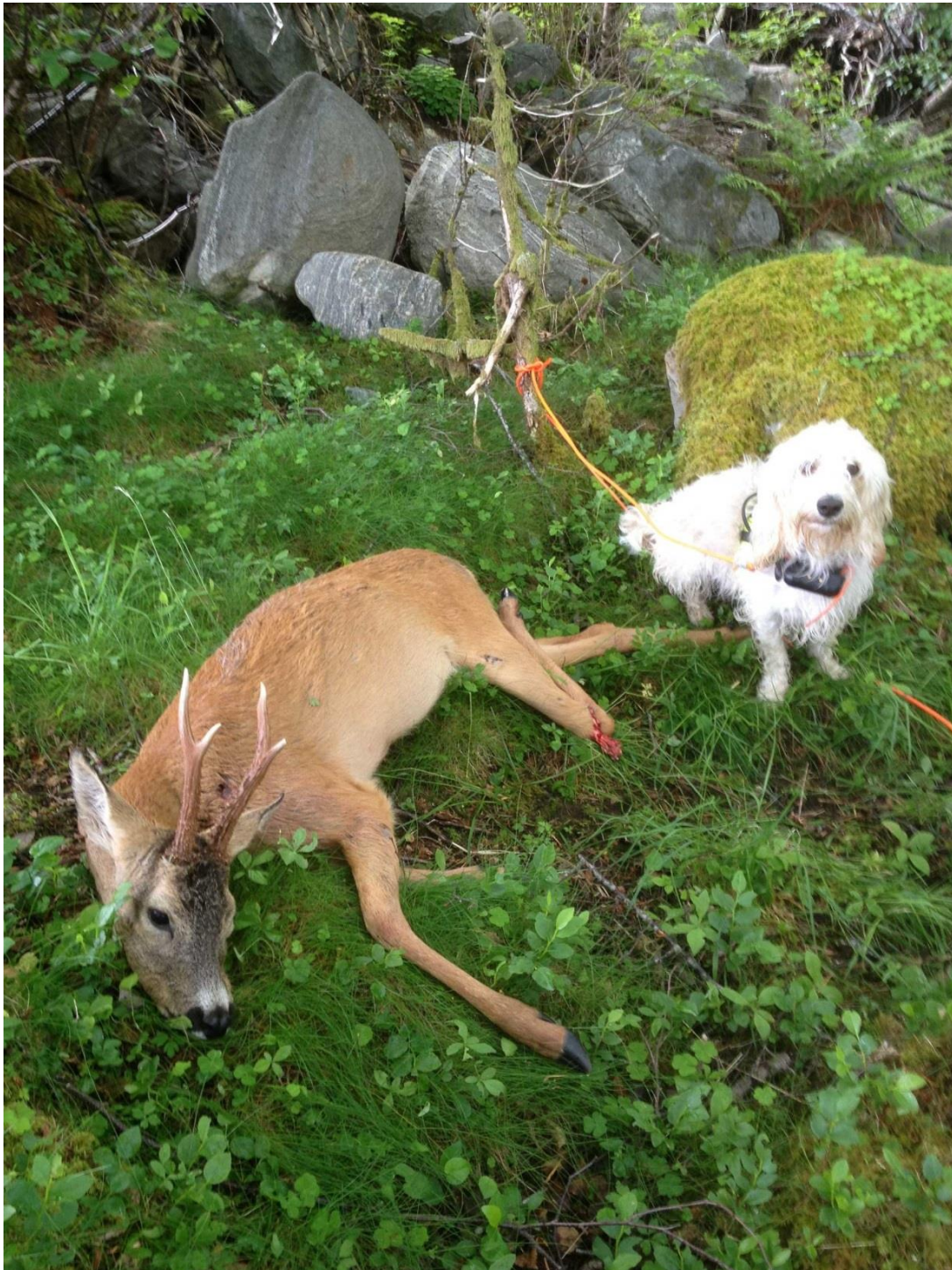

Foto: Morten Smørholm

*Rapport utarbeidet av Averøy kommune
ved skogbrukssjef/miljøvernleder Dag Bjerkestrand 27.01.2014*

Innhold

1. Sammendrag, konklusjon og økonomiske konsekvenser	3
2. Lovgrunnlag	5
3. Viltbestandene i Averøy	5
4. Organiseringen av kommunale ettersøk	5
5. Hva skjer etter at et vilt blir påkjørt, og hva er et ettersøk?	6
6. Antall påkjørsler og ettersøk	6
7. Hvor skjer påkjørsle?	8
Registrerte viltpåkjørsler siste året	8
Kartfestede viltpåkjørsler siste 4 år	9
8. Antall ettersøk	10
9. Utfall av påkjørsler og ettersøk	11
10. Viltfond	14
11. Bruk av viltfondet i Averøy kommune 2013	15
Inntekter	15
Utgifter	15
Endring i beholdning	15
12. Analyse av kostnader ved kommunale ettersøk	16
13. Retningslinjer for offentlige ettersøk i Averøy kommune	19
14. Forslag til tiltak for å redusere underskuddet i viltfondet	19
14. Budsjett for viltfondet i Averøy kommune 2014	20
15. Budsjett for viltfondet i Averøy kommune 2015	21
16. Økonomiske konsekvenser	21
17. Lovgrunnlag	22

Foto: Dag Bjerkestrand

Ofte er det dyret som kommer sist i en gruppe som blir påkjørt.

1. Sammendrag, konklusjon og økonomiske konsekvenser

Kommunen har et lovpålagt ansvar iht Viltloven for ivaretagelse av storvilt. Dette innebærer utrykning for avliving/ettersøk av storvilt som er skadd i forbindelse med påkjørsler i trafikken og skadet eller sykt av andre årsaker.

I Averøy er det en relativ stor bestand av rådyr, en middels bestand av hjort og en liten bestand av elg. Averøy er den største rådyrkommunen i Møre og Romsdal.

Ettersøksordningen i Averøy kommune ble omorganisert i mai 2012 og består av et ettersøkskorps bestående av 5 ettersøksekipasjer. Ved melding om skadd storvilt rykkes det ut 24 timer i døgnet, 365 dager i året.

I 2013 (fom 16.11.2012 tom 15.11.2013) var det registrert 129 påkjørsler. 100 av disse var rådyr, 13 hjort, 13 grevling og 3 rev. 47% av vilt påkjørslene medførte at dyret døde på stedet, 24% ble avlivet av ettersøksjeger, 17% ble friskmeldt etter ettersøk, og i 12% av tilfellene ble ettersøket avsluttet og dyret ikke funnet. I 2013 ble det utført 69 ettersøk/uttrykninger pga av skadd vilt. 56 av disse (81%) var rådyr, 6 var hjort, 3 hver for grevling og rev og 1 for rovfugl. Utfallene av ettersøkene var: 16% avlivet på stedet, 23% ble avlivet etter ettersøk, 6% ble funnet død etter ettersøk, 32% ble friskmeldt etter ettersøk og i 23% av tilfellene ble ettersøket avsluttet og dyret ikke funnet. Andelen dyr som blir avlivet i forbindelse med ettersøk eller funnet dødt under ettersøk er relativt høy i Averøy.

Alle kommuner hvor det er åpnet for jakt på hjort eller elg skal ha et viltfond. Bruken av fondet er regulert gjennom en forskrift. Inntekter til fondet kommer fra fellingsavgift på felte hjort og elg samt evt tilskudd fra kommunen eller regionalt viltfond. Viltfondet kan brukes til tiltak for å fremme viltforvaltningen, dekking av kommunens utgifter til ettersøk samt tiltak for å forebygge skader på landbruksnæring voldt av hjortevilt.

Inntektene til viltfondet i Averøy kommune for 2013 var fellingsavgifter på hjort på 69 130 kr og kommunal avsetning på 51 000 kr, totale inntekter 120 000 kr. Utgiftene var 134 000 kr til ettersøksoppdrag, med diverse andre utgiftsposter ble de totale utgifter på 165 000 kr. Resultatet for 2013 ble et underskudd på 45 000 kr. Beholdningen i viltfondet pr 31.12.2013 er på 65 000 kr.

Årsaken til dette er:

- Etter omorganiseringen av ettersøksordningen i 2012 fanges alle meldinger om påkjørsler opp, og antallet mottatte meldinger om påkjørsler er økt med 86%.
- Før omorganiseringen var godtgjørelsen til ettersøksjegerne lav, gjennomsnitt 1000 kr pr oppdrag. Etter omorganiseringen er godtgjørelsen økt til nesten 2000 kr pr oppdrag som er et riktigere nivå slik at ettersøksjegerne kan gå fra jobb for å utføre ettersøksoppdrag uten å miste inntekt.
- Samlet gir dette en betydelig større total kostnad for kommunale ettersøk.
- Fordeling av antall ettersøksoppdrag på viltarter viser at 81% av kostnadene, 109 000 kr, tilskrives rådyr.
- Pga at det ikke er fellingsavgift på rådyr, kun på hjort og elg, er det fellingsavgiftene på hjort og elg samt en kommunal overføring som må betale for ettersøkene på rådyr.

Det er i januar 2014 vedtatt retningslinjer for utførelse av kommunale ettersøk i Averøy kommune. Formålet med dette er bl.a.:

- Avklare lovgrunnlag overfor ansvar for ulike viltartsgrupper
- Gjøre avveininger av forholdet mellom dyrevelferd, ressursbruk og effektivitet.
- Stikkord som forutsigbarhet, åpenhet, kvalitet og ensartet praksis er sentrale.

- Arbeidet er en evaluering av dagens praksis

Forslag til tiltak for å redusere underskuddet i det kommunale viltfondet:

- Besparelser som er synliggjort i retningslinjene for offentlige ettersøk i Averøy kommune
- Tilskudd fra det fylkeskommunale viltfondet
- Intern overføring i kommunen til viltfondet

Alternative forslag, mindre realistiske:

- Frivillig fellingsavgift på rådyr fra grunneierne/jaktrettshaverne
- Reduksjon av rådyrbestanden
- Ettersøk tas inn i miljøvernstillingen

Konklusjon

Averøy kommune har en god organisering av kommunale ettersøk der samtlige meldinger om skadd vilt fanges opp og ettersøkene blir utført på faglig god måte. Årsaken til høye kostnader er at 81% av kostnadene til kommunale ettersøk i Averøy kommune tilskrives rådyr, og at det ikke er fellingsavgift på rådyr. Utgiftene til ettersøk er ca det dobbelte av inntektene fra fellingsavgiftene. Det kommunale viltfondet går med underskudd og tærer på beholdningen.

Økonomiske konsekvenser

I budsjettet for 2014 er det forutsatt følgende forutsetninger på inntektssiden:

- Intern overføring i kommunen uendret.
- Søknad om tilskudd fra det fylkeskommunale viltfondet på 30 000 kr innvilges.

Det forutsettes også at Mattilsynet tar ansvar for vilt som ikke er storvilt, noe som medfører ca 7 færre utrykninger (62 i stedet for 69) som tilsvarer en besparelse på ca 15 000 kr.

Dersom de 2 sistnevnte forutsetningene på inntektssiden ikke oppfylles vil viltfondet gå på et underskudd på ca 34 000 kr for 2014, og beholdningen reduseres fra 65 000 kr til ca 31 000 kr.

Innlagte forutsetninger på inntektssiden for budsjett for 2015 og økonomiplanperioden 2016-2018:

- Inntekten fra fellingsavgiften på hjort er basert på bestandsstørrelsen iht målsetting for forvaltning av hjortevilt i Averøy kommune.
- Intern overføring i kommunen økes fra 52 000 kr til 100 000 kr.

Konsekvensene dersom ovenfor nevnte forutsetninger i budsjettene ikke oppfylles er at:

- Beholdningen i Viltfondet vil være oppbrukt i løpet av 2015.
- Ved utløpet av 2015 vil viltfondet ha en negativ beholdning.

Foto: Morten Smørholm

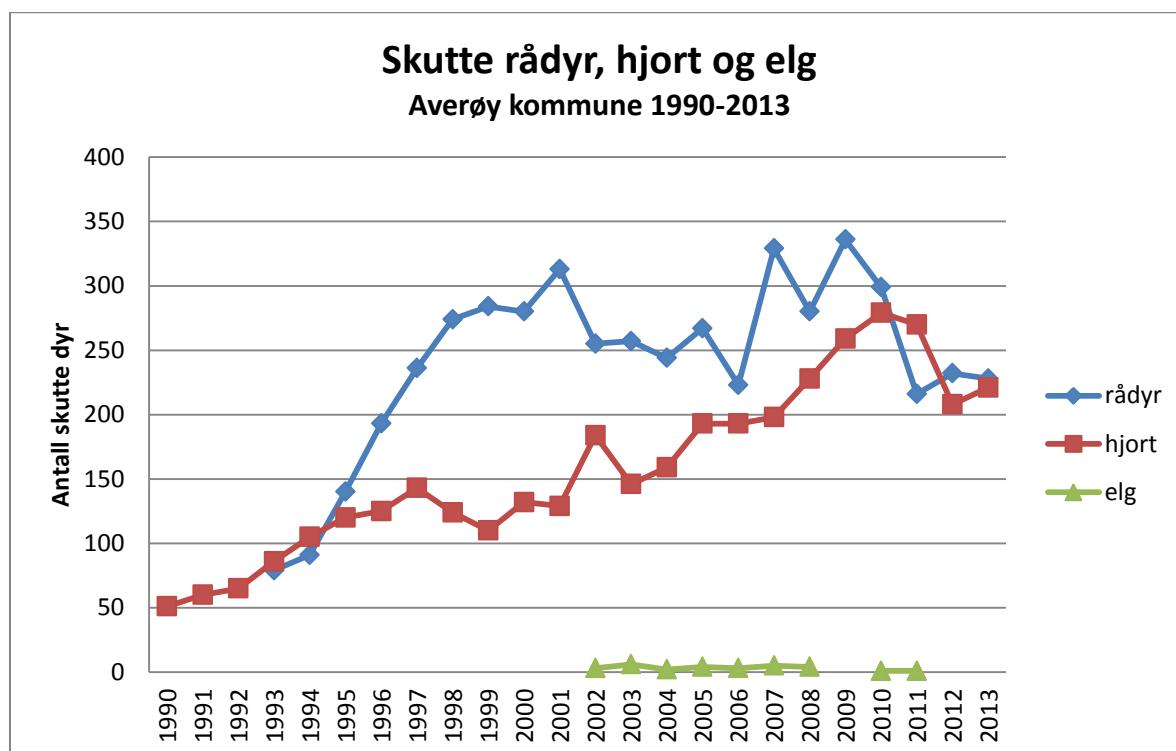
Bruk av merkebånd letter ettersøksjegerens arbeid i å lokalisere vilt påkjørselen. I dette tilfellet kanskje ikke nødvendig når dyret er død, men når dyret forsvinner fra påkjørselstedet er det høyst nødvendig. Det er delt ut mer enn 3000 slike merkebånd i Averøy.

2. Lovgrunnlag

I henhold til Viltloven med forskrifter har kommunen ansvar for ivaretagelse av storvilt. Dette innebærer utrykning for avliving/ettersøk når det mottas melding om storvilt som er skadd i forbindelse med påkjørsler i trafikken, men også når storvilt er skadet eller sykt av andre årsaker. Kommunen har også et ansvar overfor situasjoner der storvilt som er skadeskutt i forbindelse med ordinær jakt ikke finnes i løpet av første dag av jeger/ettersøksekvipasje.

3. Viltbestandene i Averøy

I Averøy er det en relativ stor bestand av rådyr, en middels bestand av hjort og en liten bestand av elg. Averøy er største rådyrkommune i Møre og Romsdal. I 2009 var Averøy landets 4. største rådyrkommune.

Figur 1. Antall registrerte skutte rådyr, hjort og elg i Averøy kommune perioden 1990-2013.

I årene fra 1995 -2009 ble det skutt et betydelig større antall rådyr enn hjort. Fra 2010 til 2013 er det skutt omtrent like mange rådyr som hjort. I 2013 ble det skutt 221 hjort og 228 rådyr. Det høyeste antall elg som er skutt i Averøy var i 2003 da 6 elg ble skutt. De siste 5 årene er det bare skutt 2 elger i Averøy.

4. Organiseringen av kommunale ettersøk

Ettersøksordningen i Averøy kommune ble omorganisert i mai 2012. Averøy kommune har organisert et ettersøkskorps bestående av 5 ettersøksekvipasjer. Samtlige av disse består av en ettersøksjeger med videregående kurs i ettersøk og ettersøkshund som sammen med ettersøksjegeren har tatt de prøver som er nødvendig for å bli godkjent av Miljødirektoratet /Norsk kennelklubb som fullverdig godkjent ettersøksekvipasje. Ettersøkskorpset i Averøy kommune er organisert slik at ved melding om skadd storvilt, rykker en ettersøksjeger ut til skadestedet. Dette gjelder 24 timer i døgnet, 365 dager i året.

5. Hva skjer etter at et vilt blir påkjørt, og hva er et ettersøk?

Bilfører som kjører på vilt har en lovpålagt plikt å varsle politiet på tlf 02800. Dersom dyret er dødt varslers politiet veieier, dvs vegvesenet for riks- og fylkesveiene, kommunen for kommuneveiene.

Dersom dyret ikke er dødt ringer politiet først til Kristen Leithe som er eneste ettersøksjeger bosatt i Averøy. Dersom det ikke oppnås kontakt ringer politiet Eide ettersøksring som består av 3 ettersøksekipasjer, Asbjørn Ødegård, Jens Stokke og Morten Smørholm. Eide ettersøksring har vakttelefon og hver ettersøksjeger har hver sin vaktuke. Dersom politiet allikevel ikke oppnår kontakt ringes Dag Bjerkestrand som bor på Frei, som også er viltansvarlig i Averøy kommune. Etter den nye organiseringen i 2012 har så langt alle henvendelser fra politiet om påkjørsler av vilt blitt besvart.

Etter henvendelsen fra politiet ringer ettersøksjegeren til bilføreren som kjørte på dyret for å få opplysninger om påkjørselen, og rykker deretter ut til påkjørselstedet. Dersom dyret er på stedet og i live, avlives det umiddelbart. Dersom dyret som ble påkjørt er forsvunnet iverksettes ettersøk. Påkjørselstedet må først lokaliseres, det kan i mange tilfeller være vanskelig dersom stedet ikke er merket av bilfører. I slike tilfeller må hunden brukes for å søke av til dels lange veistrekninger, med fare for å starte sporing på feil dyr.

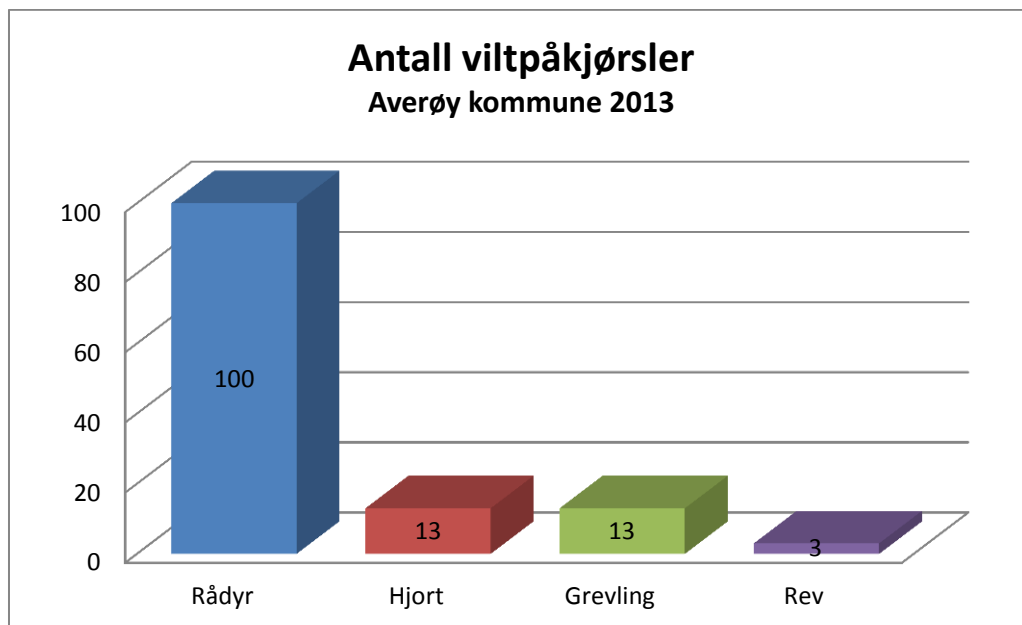
Påkjørselstedet undersøkes av ettersøkshunden som leter etter hår, blod o.l. som kan indikere skaden på dyret. Ettersøksjegeren med ettersøkshunden i en ca 10 meter lang line undersøker så påkjørselstedet. Deretter sporer jegeren med hunden i line etter dyret. Målet er enten å finne dyret liggende dødt, eller å komme så nær innpå dyret at det kan observeres så godt at det kan avgjøres om dyret kan friskmeldes eller om det er så skadet at det skal avlives. Dette lykkes ikke alltid fordi det skadde dyret går unna ettersøksjegeren. Denne delen av ettersøket er til dels svært krevende.

Ettersøksjegerene som Averøy kommune har inngått avtale med er svært samvittighetsfulle, og gjør alt de kan for å lykkes i ettersøkene. Det skjer ofte at en ettersøksjeger tar kontakt med andre ettersøksjegere for å diskutere og evaluere ettersøk han har utført, for å dele erfaringer og på den måten å stadig forbedre seg. Når ettersøksjegeren har avsluttet oppdraget legger han inn opplysninger om ettersøket i Hjorteviltregisteret, bl.a. med kartfesting av påkjørselstedet.

6. Antall påkjørsler og ettersøk

Tabell 1. Registreringer i Hjorteviltregisteret for Averøy kommune i perioden 16. nov 2012 – 15. nov 2013.
Totalt 130 registreringer.

	Rådyr	Hjort	Grevling	Rev	Rovfugl	Sum	% av ettersøk
Avlivet etter ettersøk	15		1			16	23
Avlivet på stedet	7	3		1		11	16
Funnet død etter ettersøk	3	1				4	6
Friskmeldt	18	1	2		1	22	32
Ettersøk avsluttet-Ikke funnet	13	1		2		16	23
Dødt på stedet	44	7	10			61	
<i>Ikke angitt utfall</i>							
Sum	100	13	13	3	1	130	100
Antall døde dyr	69	11	11	1	0	92	
Antall ettersøk/utrykninger	56	6	3	3	1	69	

Figur 2. Antall registrerte viltpåkjørslar i Averøy 16.11.2012-15.11.2013

I perioden er det registrert påkjørslar av 100 rådyr, 13 hjort, 13 grevling og 3 rever. For noen fåtalls rådyr som er med i figuren og som er funnet døde, er ikke dødsårsak fastslått med 100% sikkerhet, men høyst sannsynlig er dødsårsaken trafikkpåkjørslar.

I tillegg til dette er det et ukjent antall viltpåkjørslar som ikke blir varslet fra bilførarar til politiet.

Foto Dag Bjerkestrand

En viltpåkjørslars brutale virkelighet. Her en sterkt skadd rådyrkalv som ble avlivet etter et ettersøk på Kvernes 5. juli 2013.

7. Hvor skjer påkjørslerne?

Registrerte viltpåkjørsler siste året

Figur 3. Kartfesting av registrerte viltpåkjørsler i Averøya kommune i perioden 16.11.2012 – 15.11.2013.

Rød sirkel – rådyr.

Grønn sirkel – hjort.

Grønn firkant – grevling.

Rosa firkant – rev

Kartfestede viltpåkjørsler siste 4 år

Figur 4. Kartfesting av registrerte viltpåkjørsler i Averøy kommune i perioden 01.01.2010 – 01.01.2014

Rød sirkel – rådyr.

Grønn sirkel – hjort.

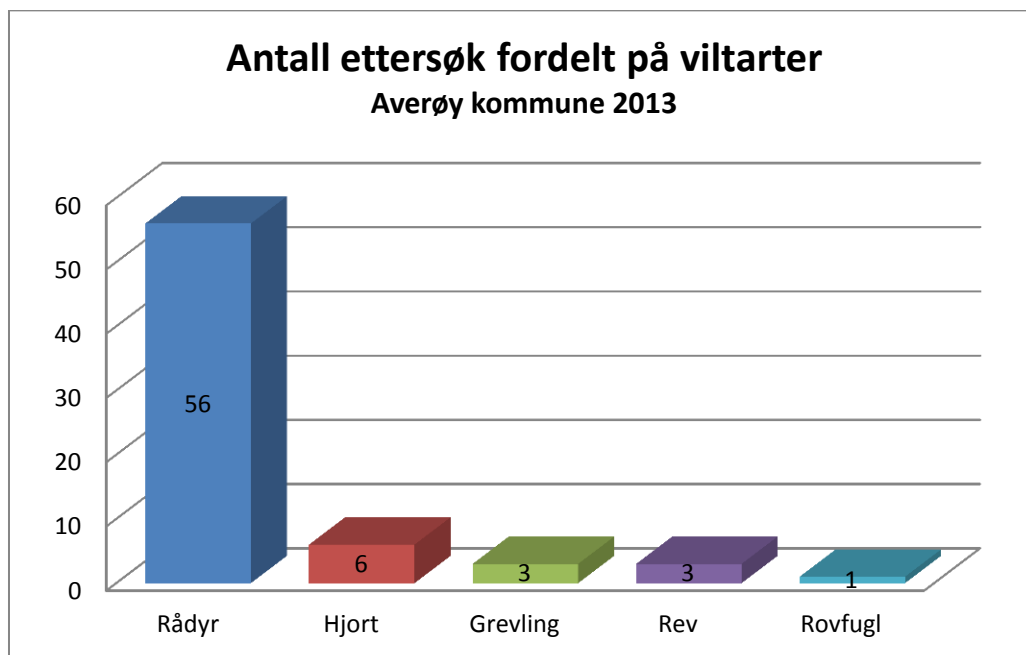
Blå sirkel - elg

Grønn firkant – grevling.

Rosa firkant – rev

Blå firkant - oter

8. Antall ettersøk

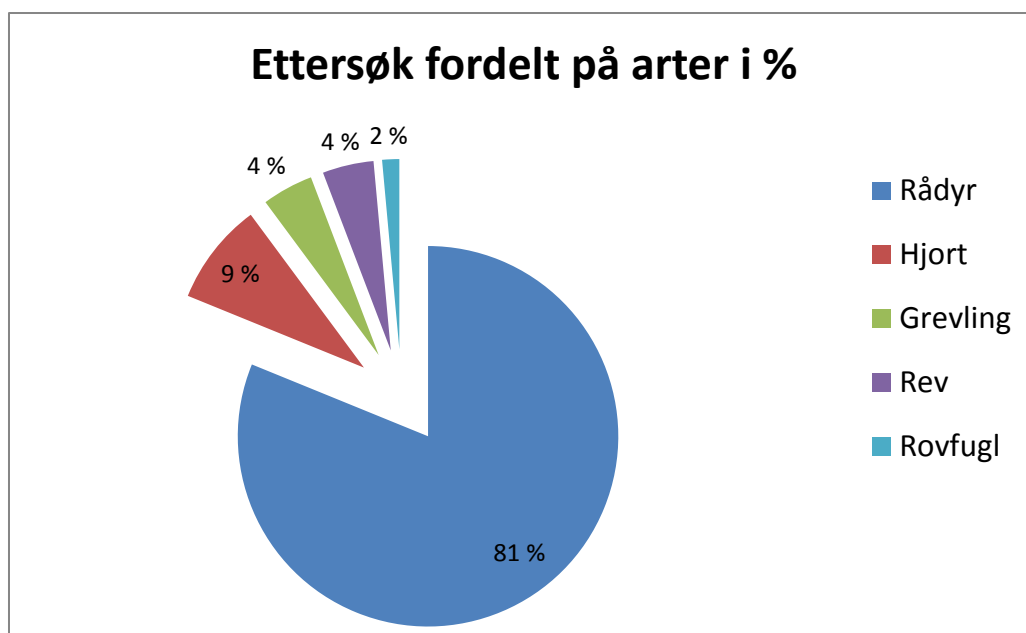

Figur 5. Fordeling av utførte ettersøk på viltart i antall. Averøy kommune i perioden 16.11.2012 – 15.11.2013.

Av totalt 69 ettersøk/utrykninger var 56 av disse på rådyr, 6 på hjort, 3 på grevling, 3 på rev og 1 på rovfugl.

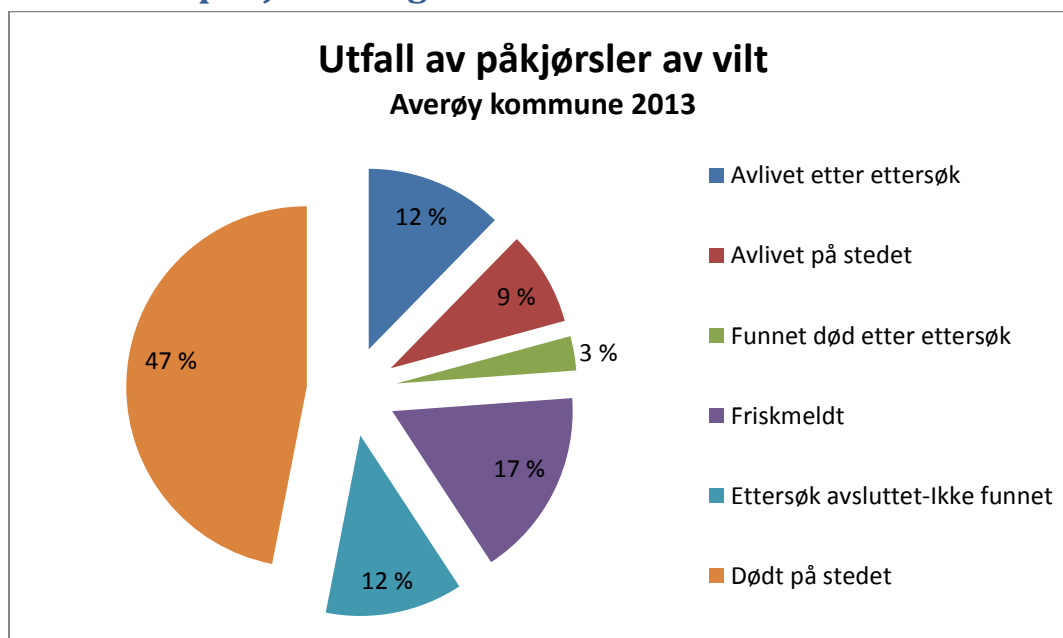
Et vellykket ettersøk. Foto: Morten Smørholm

Figur 6. Fordeling av utførte ettersøk på viltart i prosent. Averøy kommune i perioden 16.11.2012 – 15.11.2013.

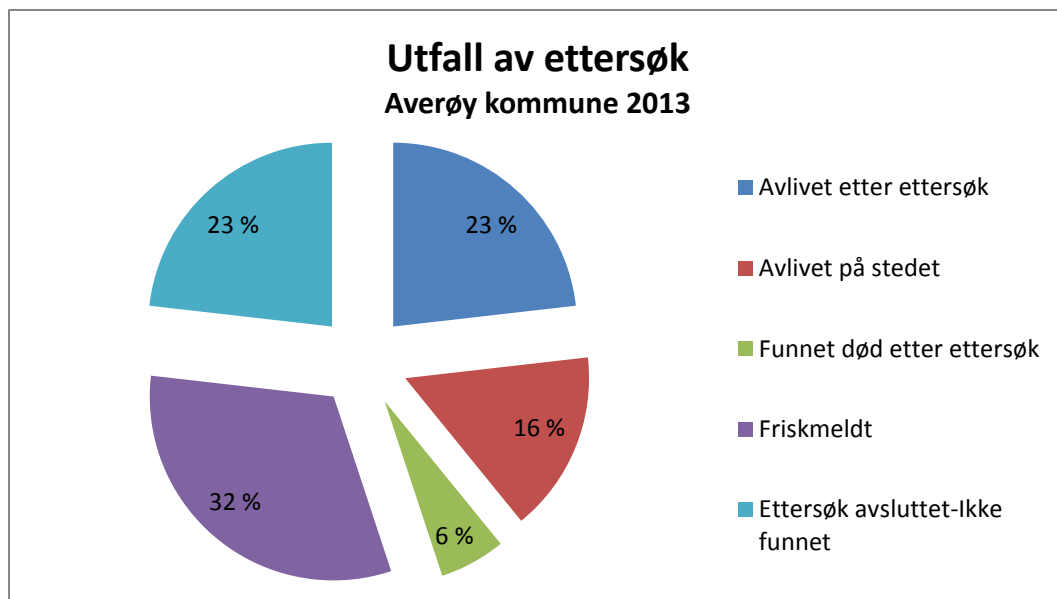
Fordeling av ettersøkene på arter i prosent viser at 81% av ettersøkene/utrykningene var på rådyr, 9% på hjort, 4 % på hver av artene grevling og rev og 2% på rovfugl.

9. Utfall av påkjørsler og ettersøk

Figur 7. Utfall av påkjørsler i prosent. Averøy kommune i perioden 16.11.2012 – 15.11.2013.

Av påkjørslene på Averøy endte 47% med at dyret døde på stedet, 9% ble avlivet på stedet, 12% ble avlivet etter ettersøk, 3% ble funnet dødt etter ettersøk, 17% ble friskmeldt etter ettersøk og i 12% av tilfellene ble ettersøket avsluttet uten resultat.

Figur 8. Utfall av igangsatte ettersøk i prosent. Averøy kommune i perioden 16.11.2012 – 15.11.2013.

Av de igangsatte ettersøkene (69 stk i perioden 16.11.2012 – 15.11.2013) endte 23% av ettersøkene med at dyret ble avlivet etter ettersøk, 16% ble avlivet på stedet, 6% ble funnet dødt etter ettersøk, 32% ble friskmeldt og i 23% av tilfellene ble ettersøket avsluttet og dyret ikke funnet.

En påkjørt rådyrbukk med brukket framfot avlivet etter ettersøk. Foto: Morten Smørholm

Kan noe gjøres for finne igjen enda flere skadde dyr?

Utdrag fra kursheftet *Ettersøk – av skadet hjortevilt*, forfattere Dag Bakka og Vidar Holthe, utgitt av Skogbrukets Kursinstitutt juni 2013. Forfatterne har også gitt høringsuttalelser til forslaget om retningslinjer for offentlige ettersøk i Averøy kommune. Sitat fra kapittel 8 Ettersøk av rådyr:

«Det danske og tyske «Schweishundregisteret» – autoriserte ettersøksekvipasjer i de to landene, har et krav om at en fullverdig ettersøkshund skal være prøvet i hetz. Det vil si at den selv kan legge ned et skadet rådyr, og i der også stille en hjort. Da er det også krav om styrke og hurtighet på hunden i fritt søk, noe som gjør at våre kjære dachshunder faller utenfor. Et oppgående rådyr vil så lenge det kan forsøke å komme unna. En sporhund i line eller en jagende hund vil drive dyret foran seg, men dessverre sjelden på poster. Er den eller de som går sammen med hundeføreren dyktige ettersøksjegere, vil man få en eller flere sjanser til å felle dyret. Men da må en være forberedt på å skyte bakfra om så er. Men gå aldri på akkord med sikkerheten.

Det beste og mest effektive er å slippe en hund som tar fatt i det skadde dyret. Det er imidlertid de aller færreste ettersøkshunder her i landet som er dressert til den oppgaven i dag. Til de andre ettersøkene; for kontroll og friskmelding, og for å finne dødsutt vilt, duger alle godt prøvede ettersøkshunder og ettersøksekvipasjer.»

Når en ettersøksjegers hund begynner å bli gammel, og han skal se seg om etter en ny valp for opptrening til ettersøkshund, må selvfølgelig hver enkelt ettersøksjeger selv avgjøre hvilken rase og individuelle egenskaper han ønsker for den nye hunden. Men det kan i den forbindelse være verdt å tenke igjennom om det kan være aktuelt å anskaffe en valp av en rase og med individuelle egenskaper som kreves for å arbeide som løs hund slik det er beskrevet ovenfor.

Foto: Dag Bjerkestrand

Eksempel på ettersøksjegerens utstyr: 2 stk skilt for å plassere ca 200 m i hver retning av påkjørselstedet, refleksevest (må være i CE-klasse 3), markeringsdekken på hund, hundepiler m/GPS, jaktradio, hodelykt, sporsele/bånd med sporline, våpen og sist, men ikke minst, ettersøkshund som er godkjent sammen med hundeføreren. I tillegg bør det være med gul blinklampe på bilen og markeringsbånd, ved jakt-ettersøk også hvite tøyestykker eller servietter for å lete etter blod samt evt en snitthårsbok.

Her 2 wachtelhunder, mor og datter, som brukes under ettersøk på oppdrag av Averøy kommune.

10. Viltfond

Kommuner der det er adgang til jakt etter elg og/eller hjort skal etablere et kommunalt viltfond. Bruken av viltfondet reguleres av *Forskrift om kommunale og fylkeskommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort*.

Inntekter til viltfondet:

- Fellingsavgift for elg og hjort
- Tilskudd fra det fylkeskommunale viltfondet
- Fondets avkastning
- Inntekter fra omsatt ulovlig felt vilt og fallvilt
- Eventuelle kommunale avsetninger

Viltfondet kan brukes til:

- Tilskudd til tiltak for å fremme viltforvaltning, styrke kunnskap om viltet, jaktorganisering mm. i kommunen
- Dekke kommunens utgifter til ettersøk og håndtering av skadd vilt og fallvilt i kommunen
- Tiltak for å forebygge skader på landbruksnæring voldt av hjortevilt

Rådyrbukk med ødelagt bakfot (gammel skade) avlivet etter ettersøk med løs hund på Langøya 5. desember 2013. Foto: Morten Smørholm

11. Bruk av viltfondet i Averøy kommune 2013

Tabell 2. Regnskap for viltfondet i Averøy kommune 2013

INNEKTER	
Fellingsavgifter hjort 2012	69130
Kommunale avsetninger	51000
Tilskudd fra det fylkeskommunale viltfondet (søkt om tilskudd på 40000)	0
	120130
UTGIFTER	
Ettersøk	134236
Kurs for ettersøksjegere (50% betalt av Eide kommune)	6950
Dekking av veterinærutgifter ved skade på ettersøkshund under oppdrag	5430
Faglitteratur Hjorteviltet til storvaldledere	525
Tilskudd til storvaldene (vedtatt av formannskapet)	18000
	165141
Underskudd 2013	45011
Inngående beholdning pr 01.01.2013	109957
Utgående beholdning pr 31.12.2013	64946

Inntekter

Inntekter til viltfondet er fellingsavgifter for hjort og elg som jaktrettshaverne betaler for skutte dyr, for året 2012, 69130 kr. I tillegg er det en overføring fra kommunebudsjettet på 51 000 kr. Det ble søkt om et tilskudd på 40 000 kr fra det fylkeskommunale viltfondet, med begrunnelse i det høye antall ettersøk av rådyr som det ikke er fellingsavgift på. Søknaden ble avslått.

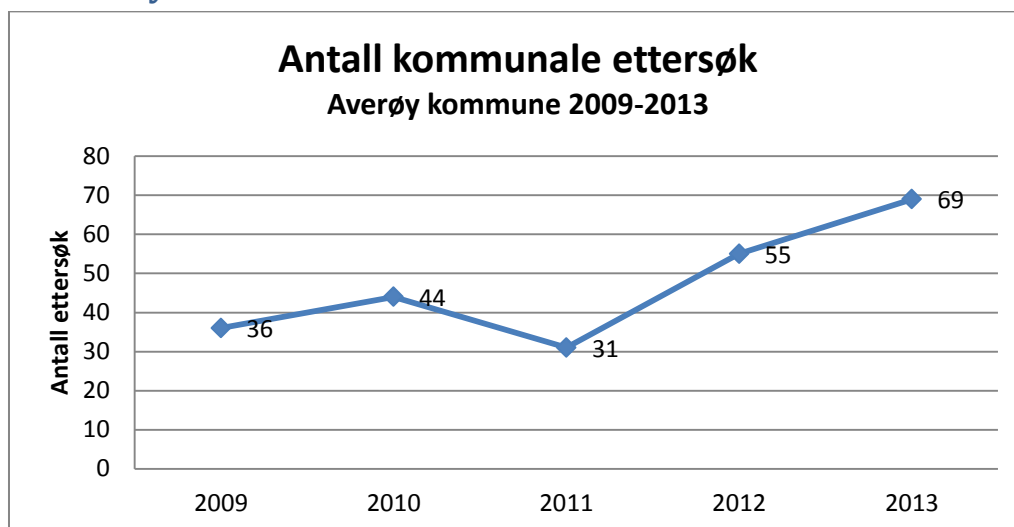
Utgifter

For året 2013 (nov.2012 –nov. 2013) er utgiftene til utførte ettersøksoppdrag på totalt 134236 kr. Den andre største faste utgiftsposten til viltfondet er en økonomisk kompensasjon til de 4 storvaldene på til sammen 18 000 kr pr år, vedtatt av formannskapet. I 2013 inngikk Averøy kommune og Eide kommune et spleiselag for ettersøkskurs for 2 av ettersøksjegerne som har avtale både med Averøy og Eide kommune. En ettersøkjeger med avtale kun med Averøy kommune fikk også dekket kurset. Pga en uklarhet i avtaleformular avgående forsikring av ettersøkshund i tjeneste, dekket kommunen veterinærutgifter ved en skade på ettersøkshund under oppdrag for Averøy kommune på kr 5430. Avtaleformularet er nå justert.

Endring i beholdning

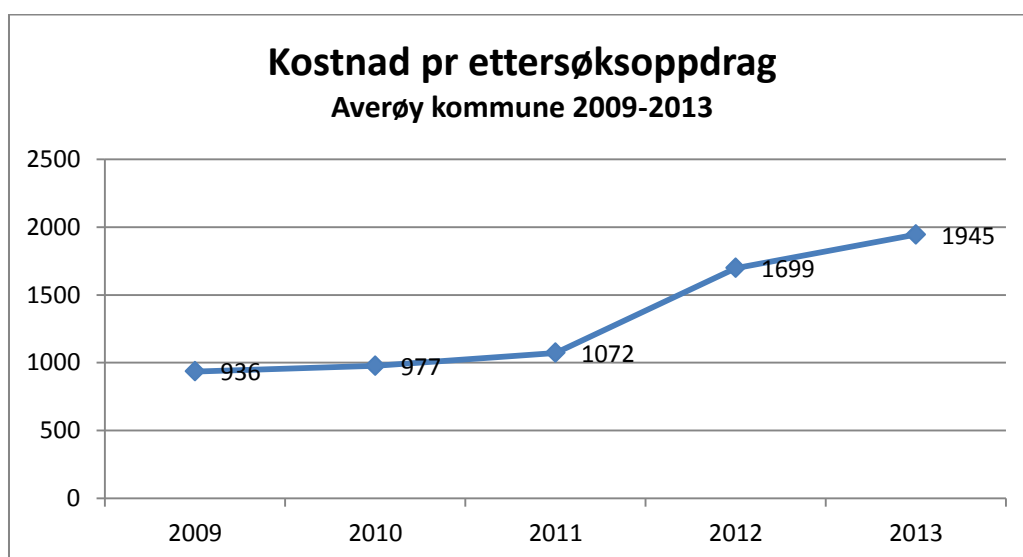
Utgiftene til ettersøk er ca det dobbelte av inntektene fra fellingsavgiftene. Beholdningen pr 01.01.2013 var på 109 957 kr. Med et underskudd på 45011 kr er beholdningen pr 31.12.2013 på 64946 kr.

12. Analyse av kostnader ved kommunale ettersøk

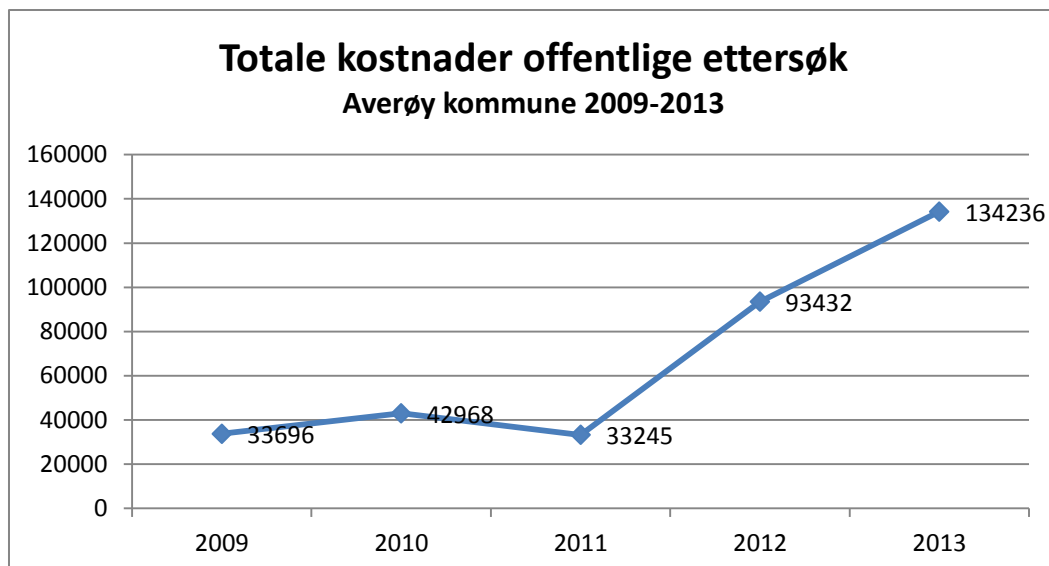
Figur 9. Antall utførte kommunale ettersøk. Averøy kommune i perioden 2009-2013.

I årene 2009-2011 lå antall utførte kommunale ettersøk på mellom 31 og 44 pr år. I mai 2012 ble ettersøksordningen omorganisert. Dette medførte at antallet utførte ettersøksoppdrag økte til 55 i 2012 og 69 i 2013, en økning på 86% fra gjennomsnittet for årene 2009-2011 sammenlignet med året 2013. Årsaken til endringen fra 2009-2011 til 2012-2013 er at etter omorganiseringen blir, så langt vi kjenner til, samtlige meldinger fra politiet om viltpåkjørsler fanget opp i systemet og ettersøk utført.

Figur 10. Kostnad pr ettersøksoppdrag. Averøy kommune i perioden 2009-2013.

I årene 2009 tom 2012 var gjennomsnittlig utgift pr ettersøksoppdrag på 1000 kr. I forbindelse med omorganiseringen ble det fremforhandlet nye avtaler, også angående godtgjørelse til ettersøksjegerne. Godtgjørelsen før omorganiseringen var relativt lav. Fra mai 2012 er godtgjørelsen basert på en grunnbetaling på 220 kr/time, med vanlige tillegg på kveld, natt og helg. Ettersøkshunden har en godtgjørelse på 110 kr time, uten tillegg. Grunnbetalingen på 220 kr/time er satt slik at en ettersøksjeger som må ta fri på jobb for å utføre ettersøk ikke skal måtte tape på det økonomisk. Kostnaden pr ettersøk steg derfor til et gjennomsnitt på 1945 kr i 2013.

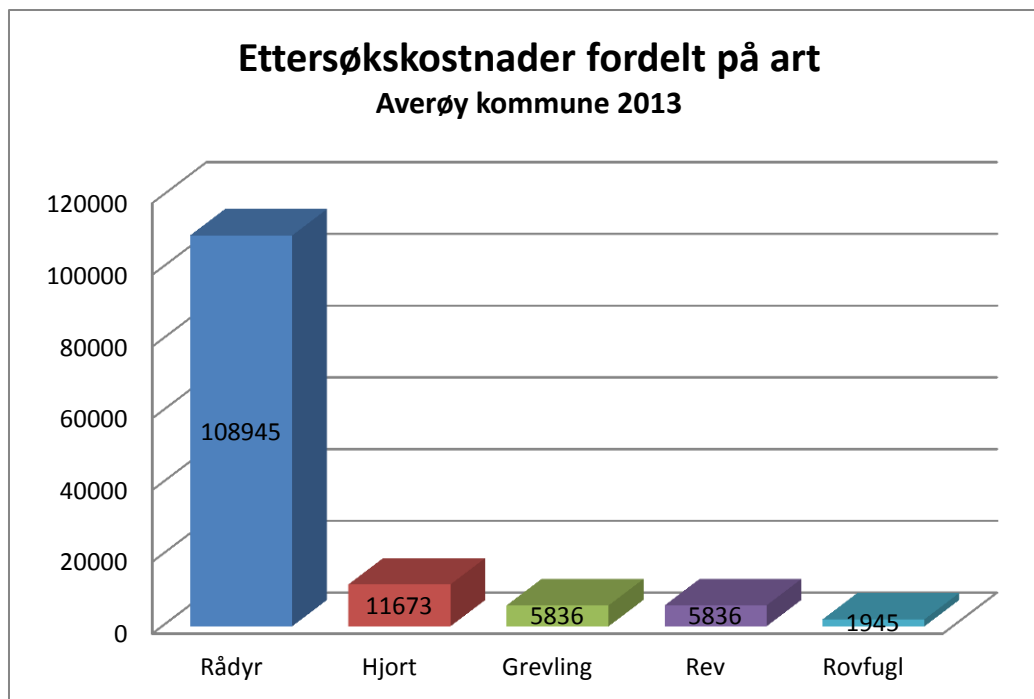

Figur 11. Totale kostnader for offentlige ettersøk. Averøy kommune i perioden 2009-2013.

Som en følge av det økte antallet ettersøk vist i figur 9 og den økte godtgjørelsen pr ettersøk vist i figur 9 steg de totale kostnadene ved kommunale ettersøk kraftig fra årene 2009-2011 til årene 2012 og 2013. I årene 2009-2011 var gjennomsnitt pr år på 37 000 kr, i 2013 var kostnaden økt til 134 000 kr.

Vilt påkjørsel som endte med drukning. Foto: Morten Smørholm

Figur 12. Totale ettersøkskostnader fordelt på viltarter. Averøy kommune i perioden 16.11.2012 – 15.11.2013.

Når en splitter opp de totale ettersøkskostnadene for 2013 på de viltartene det er foregått ettersøk etter, ser en at av totalt 134 000 kr er 109 000 kr på rådyr, 11 700 kr på hjort, 5800 kr på hver av artene grevling og rev og 2000 kr på rovfugl.

I 2012 ble det skutt 232 rådyr i Averøy. Med en kostnad på 109 000 kr på ettersøk av rådyr i 2013 blir det en kostnad pr skutte rådyr på 470 kr.

Konklusjon på kostnadsanalysen:

Utgifter til ettersøk er det ca det dobbelte av inntektene fra fellingsavgiftene.

Årsaken til de høye kostnadene med kommunale ettersøk i Averøy kommune er:

- Etter omorganiseringen av ettersøksordningen i 2012 fanges alle meldinger om påkjørsler opp, og antallet meldinger om påkjørsler er økt med 86%.
- Før omorganiseringen var godtgjørelsen til ettersøksjegerne lav, gjennomsnitt 1000 kr pr oppdrag. Etter omorganiseringen er godtgjørelsen økt til nesten 2000 kr som er et riktigere nivå slik at ettersøksjegerne kan gå fra jobb for å utføre ettersøksoppdrag uten å miste inntekt.
- Samlet gir dette en betydelig større total kostnad for kommunale ettersøk.
- Fordeling av antall ettersøksoppdrag på viltarter viser at 81% av kostandene, 109 000 kr, tilskrives rådyr.
- Pga at det ikke er fellingsavgift på rådyr, kun på hjort og elg, er det fellingsavgiftene på hjort og elg samt en kommunal overføring som må betale for ettersøkene på rådyr.
- Viltfondet går derfor med underskudd og tærer på reservene i fondet.

13. Retningslinjer for offentlige ettersøk i Averøy kommune

Averøy kommune har i administrativt vedtak den 17.01.2014 vedtatt retningslinjer for ettersøk i Averøy kommune. Formålet med dette var bl.a.:

- Avklare lovgrunnlag overfor ansvar for ulike viltartsgrupper,
- Gjøre avveininger av forholdet mellom dyrevelferd, ressursbruk og effektivitet.
- Stikkord som forutsigbarhet, åpenhet, kvalitet og ensartet praksis er sentrale.
- Arbeidet er en evaluering av dagens praksis.

14. Forslag til tiltak for å redusere underskuddet i viltfondet

1. Besparelser som er synliggjort i retningslinjene for offentlige ettersøk i Averøy kommune

Ansvar for ivaretagelse av vilt som ikke er storvilt er iht Miljødirektoratet Mattilsynets ansvar. For 2013 var dette 7 oppdrag med en kostnad på ca 14 000 kr. Pga manglende svar fra Mattilsynet henger dette foreløpig i lufta og reelle besparelser ligger litt fram i tid.

2. Tilskudd fra det fylkeskommunale viltfondet

Må ses på som et midlertidig tiltak. Det kan ikke påregnes å få tilskudd over flere år. Søknad om tilskudd for 2013 ble avslått. Det er søkt på nytt for 2014.

3. Intern overføring i kommunen til viltfondet

Fra og med 2012 er det en årlig intern overføring i kommunen på 50 000 kr til viltfondet. I dagens situasjon er dette ca 30000 kr for lite. Det vises til budsjett for 2014 og 2015. En økning til ca 100 000 kr fra og med 2015 vil sannsynligvis føre til en balanse mellom inntekter og utgifter i viltfondet.

Alternative forslag, mindre realistiske:

4. Frivillig fellingsavgift på rådyr fra grunneierne/jakttrettshaverne

Kommunen har kun hjemmel til å kreve inn fellingsavgift på hjort og elg. 81% av utgiftene til ettersøk er på rådyr som det ikke er fellingsavgift på. Det er grunneierne som har inntekten av rådyrene og kommunen som har utgiftene til ettersøk. En frivillig fellingsavgift på f.eks 200 kr pr skutte rådyr vil med 200 skutte dyr bli 40 000 kr dersom alle betaler. Dette er i så tilfelle litt mindre enn 40% av utgiftene kommunen har til ettersøk på rådyr.

5. Reduksjon av rådyrbestanden

Ved en vesentlig reduksjon av rådyrbestanden vil antall påkjørsler reduseres. Må evt vedtas ved en rullering av kommunal målsetting for forvaltning av hjortevilt. Effekt av vedtaket betinger at jegerne er lojale mot det kommunale vedtaket og øker avskytingen vesentlig. Dette er ingen god måte å forvalte og utnytte de ressurser og det potensiale rådyrjakta har på Averøy.

6. Ettersøk tas inn i miljøvernstillingen

Dersom kommunale ettersøk tas inn i stillingen som miljøvernleder vil utgiftene av de ettersøk miljøvernlederen utfører belastes hans budsjett, og ikke viltfondet. I praksis er dette kun å flytte kostnader fra et kommunalt budsjett til et annet kommunalt budsjett. Dette medfører/betingar bl.a. følgende:

- Miljøvernleder har godkjent ettersøkshund og er villig til å ta på seg oppgaven
- Det kompenseres for bruk av hund, utstyr og arbeid utenfor arbeidstid på kveld/natt/helg.
- Andre arbeidsoppgaver tas ut av stillingen.
- At de andre ettersøksjegerne det er inngått avtale med aksepterer at det blir færre ettersøksoppdrag og at de fungerer som backup-løsning.

Reforhandling av ettersøksavtale, ikke realistisk:

I Averøy kommune er det kun 3 godkjente ettersøksekvipasjer. Kun 1 av disse var interessert i å inngå avtale med Averøy kommune. I forbindelse med omorganisering av ettersøksorganiseringen i Averøy kommune i 2012 tok vi kontakt med nabokommunene for om mulig å inngå avtaler med ekvipasjer bosatt utenfor Averøy.

Vi fikk kun respons fra de ettersøksjegerne vi nå har inngått avtale med, 1 fra Averøy, 3 fra Eide og 1 fra Kristiansund. Det var på det tidspunktet, våren 2012, ingen andre ettersøksjegere som er villig til å ta på seg oppdrag for Averøy kommune enn de det er inngått avtale med, og det har heller ikke i ettertid meldt seg andre interessenter. En evt reforhandling av ettersøksavtalen har derfor ingen mening da det ikke er andre interesserte ettersøksjegere å forhandle med.

Størrelsen på godtgjørelsen for ettersøksjegerene i Averøy er etter de samme satsene som i Eide kommune og Gjemnes kommune.

14. Budsjett for viltfondet i Averøy kommune 2014

Tabell 3. Budsjett for viltfondet i Averøy kommune 2014

Utgifter			
Ettersøk	62 utrykninger x 1975 kr + 3% prisstigning	124000	kr
Tilskudd til storvaldene		18000	kr
Jegermøte		2000	kr
Div andre utgifter/uforutsette utgifter		3000	kr
Sum		147000	kr
Inntekter			
Fellingsavgifter	221 skutte hjort i 2013	76000	kr
Overføring internt i kommunen		52000	kr
Tilskudd fylkeskommunalt viltfond		30000	kr
Sum		158000	kr
Overskudd		11000	kr

Innlagte forutsetninger på inntektssiden:

- Intern overføring i kommunen uendret.
- Søknad om tilskudd fra det fylkeskommunale viltfondet på 30 000 kr innvilges.
- Det forutsettes også at Mattilsynet tar ansvar for vilt som ikke er storvilt, noe som medfører ca 7 færre utrykninger (62 i stedet for 69) som tilsvarer en besparelse på ca 15 000 kr.

Dersom de 2 sistnevnte forutsetningene på inntektssiden ikke oppfylles vil viltfondet gå på et underskudd på ca 34 000 kr for 2014, og beholdningen reduseres fra 65 000 kr til ca 31 000 kr.

Tilskuddet til storvaldene på 18 000 kr pr år er vedtak gjort i formannskapet i møter 13.06.2006 og 17.11.2008.

15. Budsjett for viltfondet i Averøy kommune 2015

Tabell 4. Budsjett for viltfondet i Averøy kommune 2015 og økonomiplan 2016 - 2018

Utgifter			
Ettersøk	62 utrykninger x 2035 kr + 3% prisstigning	130000	kr
Tilskudd til storvaldene		18000	kr
Jegermøte		2000	kr
Div andre utgifter/uforutsette utgifter		7000	kr
Sum		157000	kr
Inntekter			
Fellingsavgifter	167 skutte dyr x 345 kr/dyr	57000	kr
Overføring internt i kommunen		100000	kr
Sum		157000	kr

Innlagte forutsetninger på inntektssiden:

- Inntekten fra fellingsavgiften på hjort er basert på bestandsstørrelsen iht målsetting for forvaltning av hjortevilt i Averøy kommune, vedtatt av Kommunestyret den 18.05.2009, dvs at bestandsstørrelsen er mer eller mindre konstant ved et uttak av mellom 146 og 188 hjort pr år. Dette medfører at inntekten til viltfondet fra fellingsavgiftene reduseres. I budsjettet for 2015 forutsettes det at det skytes 167 hjorter som midt i målsettingen. Dette gir en fellingsavgift til viltfondet på ca 57 000 kr.
- Intern overføring i kommunen økes fra 52 000 kr til 100 000 kr.

Det forutsettes også at Mattilsynet tar ansvar for vilt som ikke er storvilt, noe som medfører ca 7 færre utrykninger (62 i stedet for 69) som tilsvarer en besparelse på ca 15 000 kr.

16. Økonomiske konsekvenser

2014

Dersom forutsetningene på inntektssiden i budsjettet med at:

- Tilskudd fra det fylkeskommunale viltfondet

- Mattilsynet tar ansvar for vilt som ikke er storvilt

ikke oppfylles er at beholdningen i viltfondet reduseres med ca 34 000 kr, fra 65 000 kr til ca 31 000 kr.

2015

Dersom forutsetningene i budsjettet med:

- Økt intern overføring i kommunen fra 52 000 kr til 100 000 kr

- Mattilsynet tar ansvar for vilt som ikke er storvilt

ikke oppfylles beregnes at viltfondet vil gå på et underskudd på ca 63 000 kr for 2015.

Konsekvensene dersom ovenfor nevnte forutsetninger i budsjettene ikke oppfylles er at:

- Beholdningen i Viltfondet vil være oppbrukt i løpet av 2015.
- Ved utløpet av 2015 vil viltfondet ha en negativ beholdning.

17. Lovgrunnlag

Viltlovens § 48

«Kommunen skal så vidt mulig sørge for at viltet blir tatt vare på.»

Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst

«Den som utenom ordinær jakttid eller fellingsperiode kommer over skadet storvilt eller kongeørn som er påført store lidelser og ikke kan leve eller bli frisk, skal umiddelbart melde dette til kommunen. Kommunen skal sørge for avliving dersom dyret ikke kan bli friskt.»

Rundskriv fra DN februar 2013: Viltloven – utøvelse av jakt, felling og fangst

Ved kollisjoner mellom storvilt og motorkjøretøyer, er det kommunens oppgave å sørge for at viltet ikke lider unødvendig. Det betyr at kommunen må sørge for ettersøk og avliving (hvis dyret ikke er dødt). Kommunen kan overlate dette arbeidet til andre, men kommunen har ansvar for at det blir gjort og at det blir utført på riktig måte.

Når syke dyr påtreffes og må avlives, vil det også være kommunens oppgave å organisere dette.

Rundskriv mars 2002 DN Viltloven – om kommunal viltforvaltning

« Kommunen skal sørge for å ta vare på skadet vilt, og vilt som felles som skadedyr, jf. viltloven § 48, siste ledd. For å følge opp dette skal kommunen sørge for at hjortevilt som er skadet ved påkjørsel av motorkjøretøyer, under jakt, eller på annen måte, ettersøkes og om nødvendig avlives.»

«Det er lagt til grunn at denne ordningen ikke skal medføre unødig bruk av ressurser til ettersøk og avliving av dyr som åpenbart vil bli frisk igjen»

Foto: Morten Smørholm

Levende rådyrbukk frigjøres fra gjerdebånd og gjerdestolpe.